

Onderzoek kleine marterachtigen

Provinciaal inpassingsplan N629

projectnummer 411984.02
definitief revisie 1.0
4 mei 2018

Onderzoek kleine marterachtigen

Provinciaal inpassingsplan N629

projectnummer 411984.02

definitief revisie 1.0
4 mei 2018

Auteurs

S.C.H.J. van Eijk

Opdrachtgever

Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Antea Group is aangesloten
bij het Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave
04-05-2018

beschrijving revisie 1.0
definitief

goedkeuring
G.E. La Rose

vrijgave
J.M.G. Vergouwen

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Methode	1
2	Bureauonderzoek	3
2.1	Bunzing	3
2.2	Wezel	3
2.3	Hermelijn	4
3	Terreingeschiktheid voor kleine marterachtigen	6
4	Aan- / afwezigheid marters in het plangebied	9
4.1	Wezel en hermelijn	9
4.2	Bunzing	9
4.3	Conclusie	9
5	Relatie kleine marterachtigen en voorgenomen werkzaamheden	10
5.1	Relaties onderzoeksresultaten en project N629	10
5.2	Voorkómen van effecten	10
5.2.1	Aanleg nieuwe biotopen in EVZ	10
5.2.2	Voorwaarden realisatiefase N629	11
6	Bronnen	12

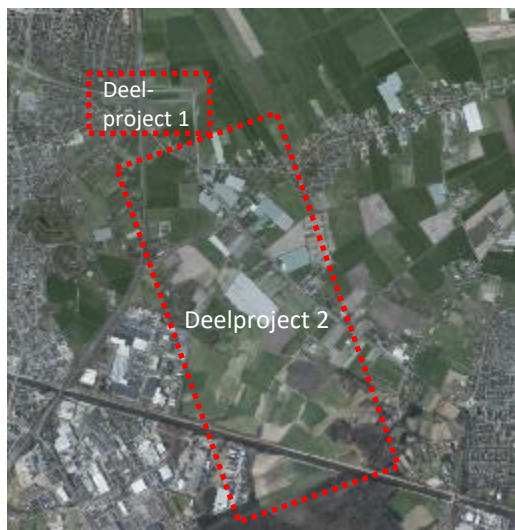
Bijlage I. Locatie met mogelijk verblijfplaatsen

Bijlage II. De voorgenomen inrichting

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van de planontwikkeling rond een nieuwe N629 tussen Oosterhout en Dongen is een provinciaal inpassingsplan opgesteld. De daadwerkelijke realisatie van het project vindt plaats in twee delen. De indeling in deelprojecten is op hoofdlijnen weergegeven op Figuur 1.1. Voorliggende rapportage richt zich op deelproject 1. De uitvoering van de werkzaamheden in deelproject 1 is gepland in 2019.

Figuur 1.1. Fasering plangebied.

In het kader van de N629 zijn verschillende natuuronderzoeken uitgevoerd (Backx, 2014a en 2014b). In de tijd dat de onderzoeken zijn uitgevoerd waren kleine marterachtigen niet beschermd omdat ze vielen onder de vrijstellingsregeling (AMvB artikel 75 Flora- en faunawet). Kleine marterachtigen zijn sinds 1 januari 2017 in de provincie Noord Brabant beschermd middels Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant, 2017. Deze beleidsregel is een uitwerking van de nationale Wet natuurbescherming. Het gaat daarbij om bescherming van de bunzing, hermelijn en wezel.

Voorliggende rapportage bevat de bevindingen van de nadere beschouwing van de aanwezigheid van kleine marterachtigen in het plangebied van deelproject 1.

1.2 Methode

Bureauonderzoek

Door middel van een bureaustudie is het voor komen van kleine marterachtigen in het plangebied (PIP-grens) en de omgeving inzichtelijk gemaakt. De voornaamste bron voor deze bureaustudie is NDFF, waarbij gekeken is naar waarnemingen van de laatste 10 jaar (2008 – 2018).

Biotoopverkenning terreinbezoek

Vervolgens is door een ecologisch deskundige in het veld een inschatting gedaan of de aanwezigheid van verblijfplaatsen van kleine marters in het plangebied of de directe omgeving (50 meter) niet uit te sluiten is. Op 15 maart 2018 heeft een terreinbezoek plaatsgevonden. Tijdens het terreinbezoek was het bewolkt weer en 8°C.

Aan- / afwezigheid kleine marterachtigen

De aanwezigheid van kleine marters is beoordeeld op basis van de biotoopkenmerken zoals beschreven in hoofdstuk 2 en bekende waarnemingen van marters in de omgeving (NDFF). Naast de verwachte aanwezigheid van kleine marters, ingeschat op basis van aanwezigheid van geschikt biotoop voor verblijfplaatsen, kunnen marters ook elders in het plangebied en de omgeving worden aangetroffen in minder optimale biotopen. Op deze plekken met suboptimaal biotoop kan echter worden uitgesloten dat verblijfplaatsen aanwezig zijn. Deze suboptimale leefgebieden worden niet in kaart gebracht, omdat deze delen geen essentieel onderdeel van het leefgebied van kleine marterachtigen vormen. De voorgenomen plannen in deze delen van het leefgebied hebben geen effect op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Uitzondering op deze benadering vormt de situatie dat een suboptimaal biotoop wordt gebruikt door kleine marters in de uitwisseling tussen leefgebieden of dispersie van jonge dieren, en indien de planontwikkeling leidt tot een extra barrière voor deze uitwisseling. Als dit zich voordoet zal dat expliciet worden vermeld.

Relatie met voorgenomen werkzaamheden

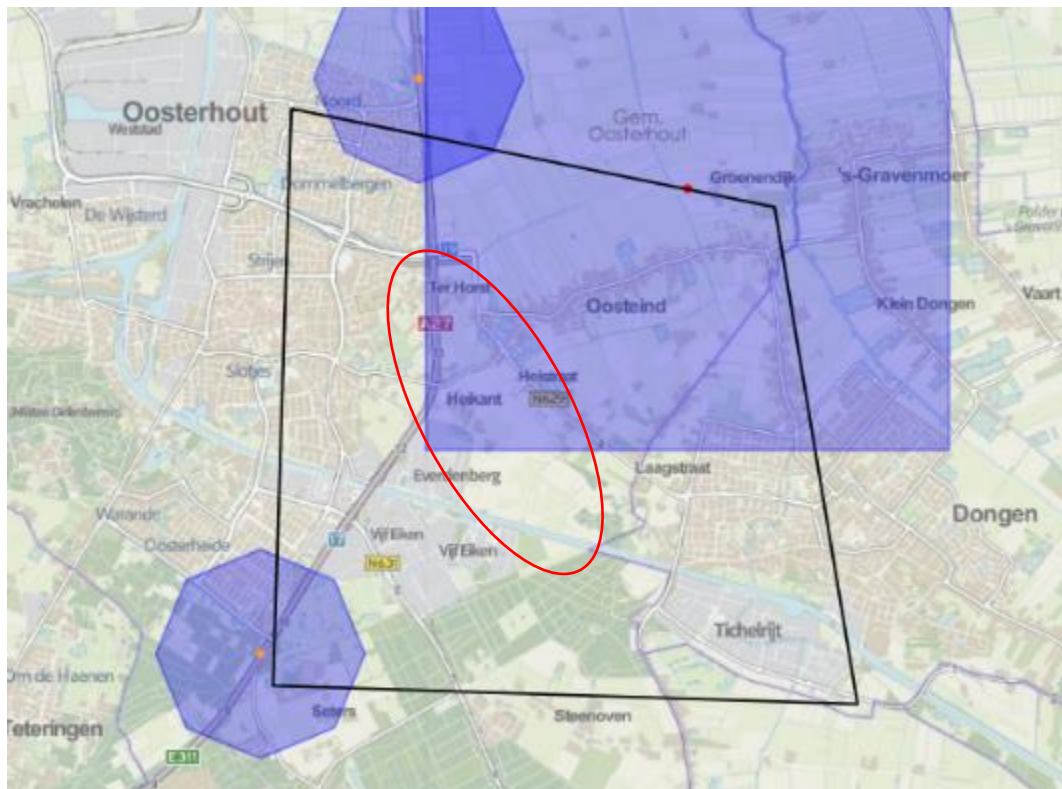
Tot slot wordt de conclusie rond de aanwezigheid van kleine marterachtigen in het plangebied afgezet tegen de voorgenomen werkzaamheden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Bunzing

De bunzing komt in allerlei landschapstypen voor. Het dier lijkt echter een voorkeur te hebben kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. Ook in een bebouwde omgeving met veel groen kan de bunzing voor komen, evenals in open bossen. In de winter wordt de bunzing ook wel in schuurtjes kelders of hooizolders aangetroffen aan gezien deze locaties goede beschutting bieden tegen de kou. Het leefgebied omvat afhankelijk van de kwaliteit tussen de 10 en de 1000 ha (Provincie Noord Brabant, 2017a).

Uit NDFF (2008 – 2018) blijkt dat de bunzing op een aantal locaties in de omgeving van het plangebied is waargenomen (zie Figuur 2.1). In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend. De oranje en rode stippen zijn waarnemingen. De vlakken geven de nauwkeurigheid van de locatie van de waarneming weer. De rode ovaal is de globale ligging van het plangebied.

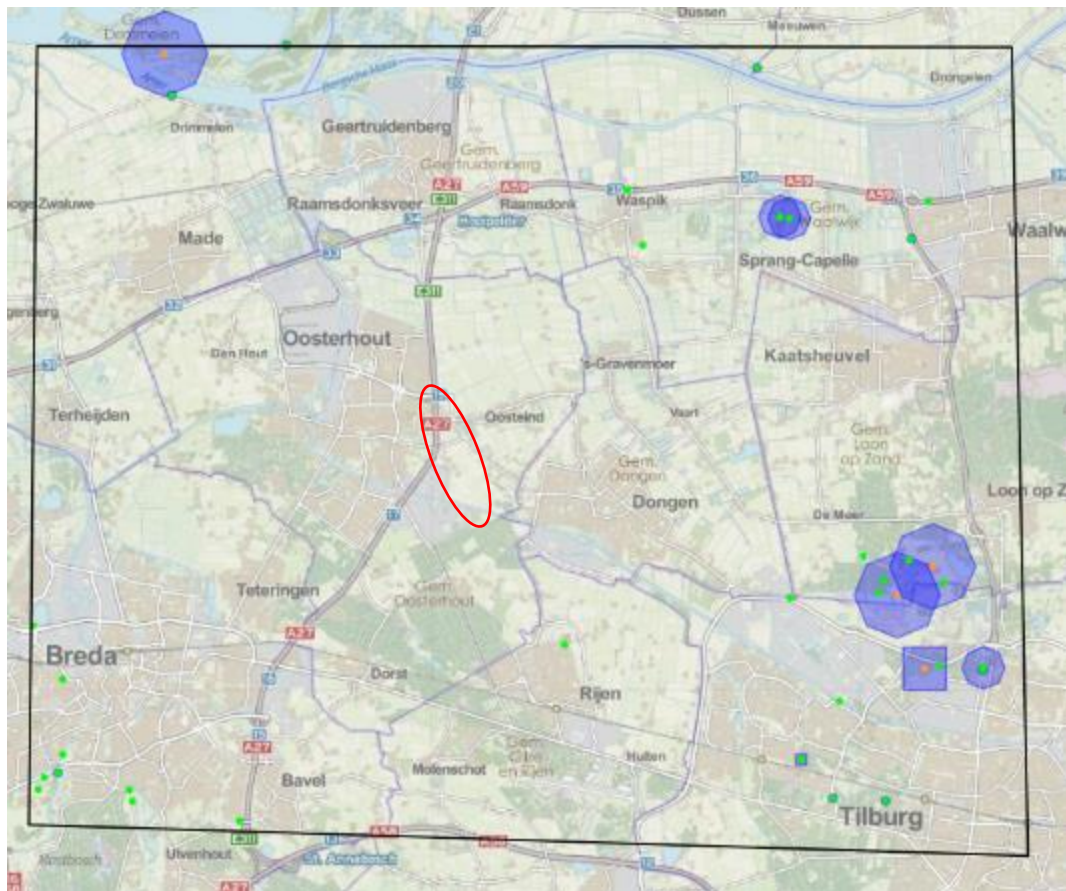
Figuur 2.1. Waarnemingen bunzing 2008 – 2018. (NDFF, 2018). De oranje en rode stippen zijn waarnemingen. De paarse vlakken geven de nauwkeurigheid van de locatie van de waarneming weer. De rode ovaal is de globale ligging van het plangebied.

2.2 Wezel

De wezel is niet gebonden aan een specifiek landschapstypen, maar het dier heeft wel een voorkeur voor een structuurrijk kleinschalig (cultuur-)landschap. Ook in de bebouwde omgeving kan de wezel worden aangetroffen zoals in tuinen en parken. Wanneer ook de hermelijn of de

vos aanwezig is, wordt de kleinere wezel soms verdreven naar suboptimaal habitat, zoals geïsoleerde bosjes. Natte gebieden worden gemedend. Meer nog dan de hermelijn is de wezel afhankelijk van voldoende dekking. Door zijn kleinere formaat is de wezel dan ook kwetsbaarder voor predatoren. Het leefgebied omvat afhankelijk van de kwaliteit tussen de 1 – 10 ha (Provincie Noord Brabant, 2017a).

Uit NDFF (2008 – 2018) blijkt dat de wezel niet in het plangebied of de directe omgeving is waargenomen (zie Figuur 2.2). De dichtstbijzijnde waarneming ligt op ongeveer 2,5 kilometer afstand van het plangebied. De groene en oranje stippen in Figuur 2.2 zijn waarnemingen; de vlakken geven de nauwkeurigheid van de locatie van de waarneming weer.

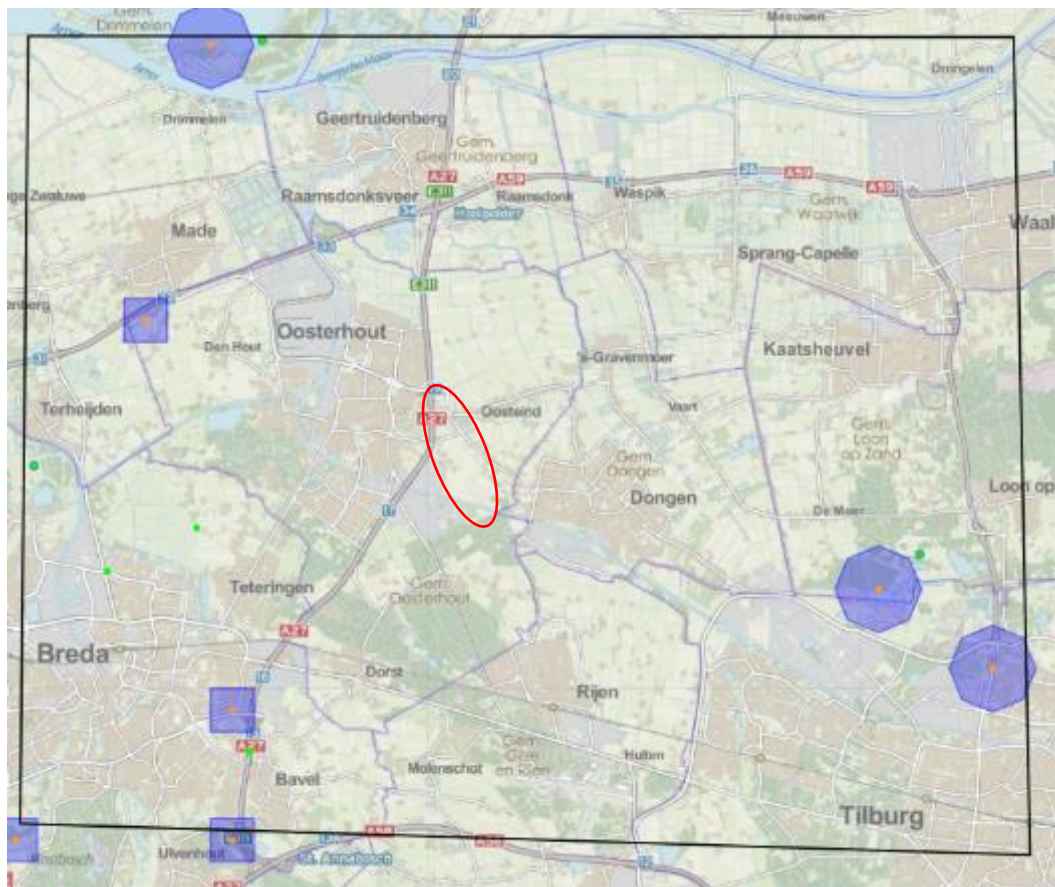

Figuur 2.2. Waarnemingen wezel 2008 – 2018. (NDFF, 2018). De groene en oranje stippen zijn waarnemingen. De paarse vlakken geven de nauwkeurigheid van de locatie van de waarneming weer. De rode ovaal is de globale ligging van het plangebied.

2.3 Hermelijn

De hermelijn heeft een voorkeur voor een waterrijke omgeving. Ook in agrarische cultuurlandschappen met voldoende dekking komt de soorten voor. Bossen worden gemedend evenals de bebouwde omgeving. Het leefgebied omvat afhankelijk van de kwaliteit tussen de 2 – 40 ha (Provincie Noord Brabant, 2017a).

Uit NDFF (2008 – 2018) blijkt dat de hermelijn niet in het plangebied of de directe omgeving is waargenomen (zie Figuur 2.3). De dichtstbijzijnde waarneming ligt op meer dan tien kilometer afstand van het plangebied. De groene en oranje stippen zijn waarnemingen; de vlakken geven de nauwkeurigheid van de locatie van de waarneming weer.

Figuur 2.3. Waarnemingen hermelijn 2008 – 2018. (NDFF, 2018). De groene en oranje stippen zijn waarnemingen. De vlakken geven de nauwkeurigheid van de locatie van de waarneming weer. De rode ovaal is de globale ligging van het plangebied.

3 Terreingeschiktheid voor kleine marterachtigen

In Bijlage I is de kaart opgenomen met daarop locaties binnen het plangebied met biotopen die mogelijk geschikt zijn voor verblijfplaatsen van kleine marterachtigen. Daarbij is de geschiktheid van het biotoop aangegeven voor de gezamenlijke groep van kleine marterachtigen, zonder onderscheid tussen de verschillende martersoorten.

Tabel 3.1. Overzicht locaties met marterbiotopen.

Locatie	Beschrijving
A	Locatie A bestaat uit een paar kleine snippers ruigte. De hoeveelheid potentieel marterbiotoop is klein (enkele tientallen m2) en ligt zeer geïsoleerd ten opzichte van ander potentieel marterbiotoop in de omgeving. <i>Figuur 3.1. Impressie potentieel marterbiotoop locatie A.</i>
B	Locatie B bestaat uit verruigd grasland met enkele jonge bomen erin. Daarnaast is een bosschage met een huisje aanwezig. Op het perceel zijn enkele rommelhoekjes aanwezig. Het perceel met geschikt biotoop is ongeveer 0,75 ha groot. Ook dit perceel ligt geïsoleerd ten opzichte van ander potentieel marterbiotoop in de omgeving. <i>Figuur 3.2. Impressie potentieel marterbiotoop locatie B.</i>

C	Locatie C bestaat uit een strook bos met een beperkte hoeveelheid ondergroei. Er zijn enkele konijnenholen aanwezig. De hoeveelheid potentieel marterbiotoop is klein (enkele tientallen m²) en ligt zeer geïsoleerd ten opzichte van ander potentieel marterbiotoop in de omgeving. <i>Figuur 3.3. Impressie potentieel marterbiotoop locatie C.</i>
D	Locatie D bestaat uit bos en zeer kleinschalig landschap rondom een tuinderij. Het totale oppervlak aaneengesloten marterbiotoop op de locatie is ongeveer 25 ha. Aan de zuidkant van dit gebied ligt een groter bosgebied met potentieel marterbiotoop. Tussen de twee delen ligt het Wilhelminakanaal dat gezien kan worden als barrière voor de soorten. Op de locatie zijn voor marters geschikte takkenhopen, ruigtehoeken en konijnenholen aanwezig. <i>Figuur 3.4. Impressie potentieel marterbiotoop locatie D.</i>

E Locatie E bestaat voor het grootste deel uit open bos. Er is weinig tot geen schuilgelegenheid voor marters aanwezig. Wel is een aantal konijnenholen aanwezig die in theorie als verblijfplaats zouden kunnen dienen. Over het algemeen is de geschiktheid van deze locatie voor verblijfplaatsen van kleine marterachtigen, door het ontbreken van dekking, marginaal.

Figuur 3.5. Impressie potentieel marterbiotoop locatie E.

4 Aan- / afwezigheid marters in het plangebied

In dit hoofdstuk wordt beschreven of op basis van de resultaten van het bureauonderzoek en de biotoopgeschiktheid de aanwezigheid van verblijfplaatsen van marterachtigen te verwachten is.

4.1 Wezel en hermelijn

De geregistreerde waarnemingen van kleine marterachtigen liggen op relatief ruime afstand van het plangebied (> 1-2 km). De algemene verwachting is dat, bij aanwezigheid van een of meerdere verblijfplaatsen van kleine marterachtigen langs snelwegen en provinciale wegen, dan tevens verkeersslachtoffers gemeld worden. Deze meldingen ontbreken langs de Heistraat, Middellaan en Westerlaan. Zeker bij de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de hermelijn en de wezel, die een relatief klein leefgebied hebben, zouden dergelijke waarnemingen en meldingen van verkeersslachtoffers dan aanwezig moeten zijn.

In het plangebied is op enkele plekken in potentie geschikt marterbiotoop aanwezig. Veel van dit geschikte marterbiotoop ligt geïsoleerd in een omgeving waar geschikt marterbiotoop ontbreekt. Eigenlijk is met name locatie D (zie Bijlage I) geschikt als leefgebied voor de soortgroep. Deze locatie is echter ook niet optimaal verbonden, door bijvoorbeeld de aanwezigheid van het kanaal, met andere locaties met potentieel marterbiotoop. Het gebied zou groot genoeg kunnen zijn als op zichzelfstaand leefgebied van de wezel en de hermelijn.

4.2 Bunzing

De bunzing heeft, in vergelijking met de wezel en de hermelijn, een groter leefgebied, en verplaatst zich over grotere afstanden vanaf zijn verblijfplaats dan de beide andere soorten. In het plangebied is in potentie geschikt marterbiotoop aanwezig. Deze hoeveelheid geschikt biotoop heeft, samen met geschikt biotoop in de directe omgeving van het plangebied, een zeer beperkte omvang. Het potentieel geschikte marterbiotoop wordt omringd door een omgeving waar geschikt marterbiotoop in zijn geheel ontbreekt. Waarnemingen van de bunzing in de omgeving van het plangebied betreffen dan waarschijnlijk trekkende of migrerende exemplaren, op ruime afstand van hun verblijfplaats.

4.3 Conclusie

Op grond van de analyse van gedocumenteerde waarnemingen en de beoordeling van biotoopgeschiktheid, wordt de kans dat kleine marterachtigen in het plangebied een verblijfplaats hebben als 'gering' ingeschat. Alleen locatie D ten zuiden van het kanaal lijkt potentieel geschikt.

Voor de wezel en de hermelijn wordt deze conclusie gebaseerd op de afwezigheid van waarnemingen in de directe omgeving van het plangebied.

Voor de bunzing wordt deze conclusie gebaseerd op de zeer beperkte omvang en geïsoleerde ligging van potentieel geschikt biotoop in de omgeving van het plangebied.

5 Relatie kleine marterachtigen en voorgenomen werkzaamheden

5.1 Relaties onderzoeksresultaten en project N629

De relaties tussen het onderzoek naar kleine marterachtigen en de voorgenomen aanleg van de N629, kunnen als volgt worden beschreven:

Kans op kleine marterachtigen is klein, maar niet uitgesloten

Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat kleine marterachtigen in het plangebied voor komen. De kans dat soorten uit deze soortgroep een verblijfplaats in het plangebied hebben is klein, maar niet uitgesloten. Met name locatie D (zie Bijlage I) is in theorie geschikt voor deze soortgroep. Bij de aanleg van de weg verdwijnt een deel van het biotoop waar mogelijk verblijfplaatsen van kleine marterachtigen voorkomen.

Effecten kunnen worden voorkomen en gemitigeerd

De mogelijke effecten op de kleine marterachtigen in het plangebied van de N629 kunnen worden voorkomen door tijdige aanleg van de nieuwe biotopen in de EVZ en door tijdens de realisatiefase rekening te houden met deze soorten in de uitvoeringswijze en de uitvoeringsplanning. Dit wordt nader toegelicht in 5.2.

Onderzoeksmethodiek zonder inzet cameravallen volstaat

Er is in dit project bewust voor gekozen om geen aanvullend cameraonderzoek naar het voor komen van kleine marterachtigen uit te voeren. Een dergelijk onderzoek maakt het wellicht duidelijk of soorten wel of niet voor komen, al is het in de praktijk lastig om de soorten vast te leggen op camera. De concrete uitwerking van het project, inclusief de realisatie van de EVZ, zorgt er voor dat eventuele effecten op aanwezig marterbiotoop in de huidige plannen van de N629 door aanleg van nieuwe biotopen al gemitigeerd worden. Daarnaast geldt voor de realisatiefase de voorwaarde dat bij de uitvoering rekening wordt gehouden met de kwetsbare periode van deze soortgroep. Duidelijkheid over het daadwerkelijk voorkomen van de soorten m.b.v. cameravallen zou niet leiden tot een aanpassing van de plannen of de manier van uitvoering.

5.2 Voorkómen van effecten

Het vernietigen van verblijfplaatsen van kleine marterachtigen is zonder vergunning (Wet natuurbescherming) niet toegestaan in de provincie Noord Brabant. Om een overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen moeten de negatieve effecten worden voorkomen en/of gemitigeerd door ervoor te zorgen dat altijd voldoende essentieel leefgebied voor de soorten aanwezig is in het gebied. In het onderhavige project wordt hiervoor gezorgd door de met name de ontwikkeling van nieuwe leefgebied voor kleine marterachtigen in de nieuw in te richten EVZ. Daarnaast geldt een aantal voorwaarden voor de realisatiefase, welke moeten worden opgenomen in het aanbestedingsdossier. Beide worden hieronder kort toegelicht.

5.2.1 Aanleg nieuwe biotopen in EVZ

In het kader van de aanleg van de N629 wordt, behalve aan de aanleg van een weg, gewerkt aan natuurcompensatie en mitigatie, aangezien in het kader van de compensatie van NNN-gebied

een EVZ langs het Wilhelminakanaal wordt ontwikkeld. Bij de vormgeving van de EVZ zijn de inrichtingseisen van kleine marterachtigen, als een van de soortgroepen waar de EVZ voor wordt aangelegd, reeds meegenomen.

Voor de biotopen van de kleine marterachtigen is het van belang dat in de uitvoeringsplanning de nieuwe biotopen die dekking bieden voor de soortgroep, zijn aangelegd vóórdat de bestaande biotopen worden vernietigd. Dit geldt met name voor de potentieel geschikte biotopen van locatie D (zie Bijlage I).

Door de aanleg van de N629 wordt ter hoogte van locatie D een stuk natuurlijk terrein doorsneden. Hierdoor ontstaat voor veel soorten een barrière tussen twee terreinen. Vanuit de zorgplicht wordt voor kleine zoogdieren hier een faunatunnel gerealiseerd. Bij eventuele aanwezigheid van kleine marterachtigen in het gebied kunnen deze ook gebruik maken van de tunnel. Een eventuele barrièrewerking door de weg voor kleine marterachtigen wordt daarmee gemitigeerd.

5.2.2 Voorwaarden realisatiefase N629

Bij het mitigeren van effecten op kleine marterachtigen moeten de volgende richtlijnen worden aangehouden:

- Mitigatie vindt plaats zo dicht mogelijk bij de locatie waar het effect optreedt;
- Op plaatsen waar mogelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn (zie bijlage I) wordt niet gewerkt in de periode tussen 15 maart en 1 september, tenzij het terrein reeds vóór deze periode ongeschikt is gemaakt voor marters;
- Het ongeschikt maken van terrein waar mogelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn mag alleen worden uitgevoerd als vervangend biotoop gerealiseerd is;
- Het ongeschikt maken van marterbiotoop gebeurt door vegetatie te maaien / snoeien tot 10 cm boven de grond. Hierbij wordt één kant op gewerkt, zodat marters en andere dieren kunnen vluchten. Hierbij wordt van de snelweg af gewerkt, zodat dieren niet in de richting van de weg vluchten;
- Bij geplande grondwerkzaamheden moet minimaal één week voor de start van deze werkzaamheden gemaaid worden. Het maaisel moet daarbij worden afgevoerd.

6 Bronnen

Backx, B.J.A., 2014a. Ecologische quickscan N629, Provincie Noord-Brabant. In het kader van natuurwetgeving. Rapport RA 14033-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

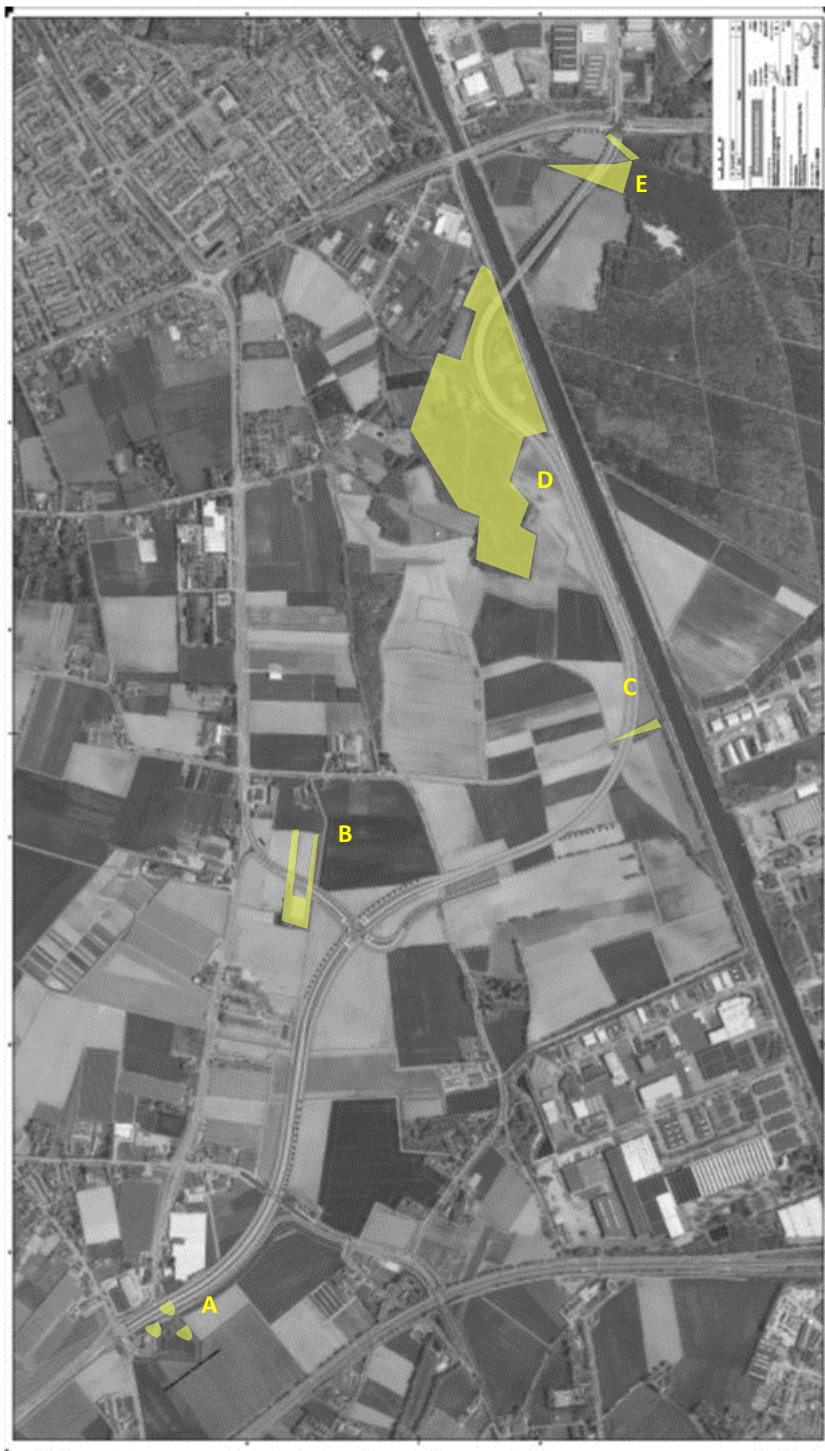
Backx, B.J.A., 2014b. Soortgericht onderzoek N629, Provincie Noord-Brabant. In het kader van natuurwetgeving. Rapport RA 14112-01, 15 Oktober 2014. Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Provincie Noord Brabant, 2017a. Handreiking kleine marterachtigen in relatie tot soortenbescherming. 13 oktober 2017.

Provincie Noord Brabant, 2017b. Beleidsregel van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant houdende regels ter bescherming van de natuur (Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant).

Rijkswaterstaat en ProRail, juni 2013. De leidraad faunavoorzieningen bij infrastructuur. Bijlagen.

Bijlage I. Locatie met mogelijk verblijfplaatsen

Bijlage II. De voorgenumen inrichting

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. 0162-487000

www.anteagroup.nl

Copyright © 2018

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.